

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Цикл професійної підготовки
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дошкільна корекційна психопедагогіка та психологія дітей з інтелектуальними порушеннями

Кафедри, які забезпечують викладання навчальних дисциплін даного блоку

- **здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології**

<http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-zdorovya-lyudini-ta-korekciynoyi-osviti>

- **образотворчого мистецтва**

<http://hnpu.edu.ua/division/kafedra-obrazotvorchogo-mistectva>

Дисципліни, які входять до блоку

II РІК НАВЧАННЯ

- Теорія та спецметодика виховання дітей з інтелектуальними порушеннями – 7 кредитів
- Психологія навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку – 7 кредитів

Теорія та спецметодика виховання дітей з інтелектуальними порушеннями

**Викладач: к.психол.н., доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології
Коваленко Вікторія Євгенівна**

На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 7 кредитів ЄКТС (210 годин)

Мета навчальної дисципліни:

формування корекційно орієнтованого світогляду фахівця спеціальної освіти; знань методичних основ організації освітнього процесу в умовах спеціального та інклюзивного закладу освіти з урахуванням особливостей психофізичного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями; знань спеціальних методик і новітніх технологій навчання та виховання дітей з інтелектуальними порушеннями; стимулювання до самореалізації та вдосконалення професійної майстерності.

Основні завдання:

1. вивчення основних категорій, понять та методів навчального курсу;
2. формування уявлень про основні психолого-педагогічні засади навчання та виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку;
3. озброєння знаннями спеціальної дидактики;
4. формування готовності до співпраці в умовах партнерської взаємодії з іншими учасниками процесу спеціального та інклюзивного навчання;
5. формування переконань щодо можливості та необхідності позиціонування спеціальної та інклюзивної освіти осіб з обмеженими можливостями серед широкого загалу як освітян, так і пересічних громадян

Теорія та спецметодика виховання дітей з інтелектуальними порушеннями

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- особливості пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями;
- особливості процесу навчання та виховання учнів з інтелектуальними порушеннями
- суть та особливості спеціальних методик навчання та виховання дітей з інтелектуальними порушеннями

Навчитесь:

- методично грамотно організувати навчальний та корекційно-виховний процес в умовах спеціальної та інклюзивної освіти;
- проектувати сучасний урок;
- застосовувати в практичній діяльності спеціальні методики, новітні методи, прийоми і технології навчання та виховання;
- будувати та підтримувати партнерські стосунки з іншими учасниками освітнього процесу

Психологія навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку

Викладач: к.біол.н., доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології Галій Алла Іванівна

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 7 кредитів ЄКТС (210 годин)

Мета навчальної дисципліни:

підготовка фахівця до здійснення психолого-педагогічної діагностики, своєчасної корекції та профілактики затримки психічного розвитку у дітей дошкільного і молодшого шкільного віку засобами спеціального виховання і навчання

Основні завдання:

1. оволодіння системою загальнотеоретичних та спеціальних професійних знань про закономірності спеціального виховання і навчання дітей із затримкою психічного розвитку, про поширеність та симптоматику порушеного психічного розвитку;
2. ознайомлення з досягненнями сучасної теорії та практики вітчизняної і зарубіжної спеціальної психології й педагогіки;
3. оволодіння науково обґрунтованими методами психолого-педагогічної діагностики, подолання і попередження різноманітних форм затримки психічного розвитку;
4. засвоєння основних закономірностей і системи спеціального виховання й навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку;
5. формування знань, умінь і навичок здійснення корекційно-розвивальної роботи при затримці психічного розвитку;
6. засвоєння особливостей психолого-педагогічного впливу при порушеннях інтелектуальної діяльності, сенсорних і рухових валах

Психологія навчання та виховання дітей із затримкою психічного розвитку

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- про закономірності спеціального виховання і навчання дітей із затримкою психічного розвитку
- про поширеність та симптоматику порушеного психічного розвитку

Навчитесь:

- застосовувати методи психолого-педагогічної діагностики, подолання і попередження різноманітних форм затримки психічного розвитку
- проводити корекційно-розвивальну роботу при затримці психічного розвитку
- здійснювати психолого-педагогічний вплив при порушеннях інтелектуальної діяльності, сенсорних і рухових вадах

Дисципліни, які входять до блоку

ІІІ РІК НАВЧАННЯ

- Аутологія – 7 кредитів
- Основи нейропсихологічної діагностики та корекції розвитку дітей – 5 кредитів
- Психокорекційні технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами – 5 кредитів

Аутологія

**Викладач: д.пед.н. Казачінер Олена
Семенівна**

На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 7 кредитів ЄКТС (210 годин)

Мета навчальної дисципліни:

формування у здобувачів вищої освіти уявлення про модально-специфічні закономірності дизонтогенетичного розвитку дітей з розладами аутистичного спектра, а також вивчити особливості структури порушення у цієї категорії дітей з особливими потребами та особливості їх корекційного навчання та виховання

Основні завдання:

1. Засвоєння теоретичних знань щодо основних понять, пов'язаних із особливостями розвитку дітей із РАС
2. Засвоєння теоретичних знань щодо особливостей та закономірностей фізичного і психічного розвитку цієї категорії дітей
3. Оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями щодо визначення структури порушення при розладах аутистичного спектра і визначення потенційних можливостей та особливостей навчання, виховання та розвитку дітей із РАС

Аутологія

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- особливості психічного розвитку дітей із аутизмом залежно від ступеня тяжкості порушення;
- концептуальні моделі та основні напрями психолого-педагогічної корекції і логокорекційних технологій для дітей зазначеної категорії
- особливості реалізації TEACCH-програми, формування у дітей із розладами аутистичного спектра когнітивних стратегій поведінки

Навчитесь:

- розрізняти групи дітей із аутистичними порушеннями та патопсихологічними синдромами;
- проектувати шляхи розвитку, навчання і соціалізації дітей із розладами аутистичного спектра, враховуючи особливості їхньої емоційно-особистісної сфери;
- консолідувати проблеми дошкільної і шкільної освіти дітей з розладами аутистичного спектра та сімейного їх виховання

Основи нейропсихологічної діагностики та корекції розвитку дітей

**Викладач: к.мед.н., доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології
Луценко Олена Володимирівна**

**На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)**

Мета навчальної дисципліни:

ознайомлення студентів з основними принципами будови і закономірностями інтегративної роботи мозку, які забезпечують протікання різних психічних функцій і аналіз порушень психічних функцій при локальних ураженнях головного мозку

Основні завдання:

1. надати знання щодо особливостей нейропсихології
2. розглянути питання закономірностей та механізмів взаємозв'язків між системами головного мозку та порушеннями психічної діяльності
3. ознайомити студентів з нейропсихологічними методиками й методами діагностики, особливостями планування нейропсихологічного обстеження, обробки й інтерпретації його результатів
4. ознайомити студентів з методами, прийомами та засобами нейропсихологічної корекції відхилень у розвитку

Основи нейропсихологічної діагностики та корекції розвитку дітей

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь про:

- основні принципи будови мозку
- основні нейропсихологічні симптоми і синдроми при локальних ураженнях різних відділів мозку

Навчитесь:

- визначати основні нейропсихологічні симптоми при локальних ушкодженнях мозку;
- визначати основні нейропсихологічні синдроми при локальних ушкодженнях мозку

Психокорекційні технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

Викладач: д.пед.н. Казачінер Олена Семенівна

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Мета навчальної дисципліни: формування загальнокультурних і професійних компетенцій, що забезпечують орієнтування здобувача в різних психотерапевтичних підходах, що дозволяють включати психотерапевтичні і психокорекційні методи в систему корекційного впливу при різних клінічних формах порушень психофізичного розвитку.

Основні завдання:

1. Визначення ролі психокорекційних технологій в процесі соціалізації дітей з вадами розвитку; ознайомлення здобувачів із принципами, формами й видами психокорекційної роботи у процесі інтеграції у суспільство дітей із обмеженими можливостями здоров'я; характеристика структури проведення психокорекційного заняття з дітьми з обмеженими можливостями здоров'я;
2. Розширення знань із питань роботи з дітьми з обмеженими можливостями здоров'я;
3. Формування практичних навичок та вмінь при застосуванні психокорекційних та розвивальних вправ; формування вміння адаптуватися та швидко знаходити контакт з дітьми ООП з урахуванням їх особливостей;
4. Активізація особистісного потенціалу здобувачів, розвиток у них професійної потреби постійно працювати над здобутками різних теорій з метою саморозвитку та самовдосконалення себе як майбутнього фахівця; виховання моральної позиції фахівця щодо дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Психокорекційні технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- принципи та форми корекційної роботи
- сучасні напрями психокорекційної роботи
- технології психологічної корекції, які використовують під час роботи з дітьми з особливими освітніми потребами

Навчитесь:

- проводити заходи психологічної корекції
- організовувати простір кабінету корекційного психолога та логопеда
- складати програми арт-терапетичної корекції дітей з особливими освітніми потребами

Дисципліни, які входять до блоку

IV РІК НАВЧАННЯ

- Клініка інтелектуальних порушень – 5 кредитів
- Тренінг емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями – 5 кредитів
- Соціалізація дітей з інтелектуальними порушеннями у гуртковій роботі технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами – 5 кредитів
- Технології арт-терапії - 5 кредитів

Клініка інтелектуальних порушень

**Викладач: к.мед.н. доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології
Гордієнко Ірина Вікторівна**

На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Мета навчальної дисципліни:

висвітлити закономірності і особливості розвитку, виховання та навчання дітей з інтелектуальними порушеннями, у яких внаслідок фізичного або морфологічного дефекту порушується нормальний хід загального розвитку. Показати, що такі відхилення в розвитку викликані хвороботворним впливом і виникає необхідність створення спеціальних умов для навчання та виховання таких дітей

Основні завдання:

1. ознайомлення з особливостями розвитку, виховання та навчання різних категорій дітей з інтелектуальними порушеннями;
2. визначення структури дефекту та потенціальних можливостей розвитку особистості кожної категорії дітей з інтелектуальними порушеннями;
3. обґрунтування принципів створення і розвитку системи спеціальних закладів для виховання дітей з метою здійснення оптимального впливу на хід розвитку, формування активної соціально-корисної особистості до самостійної трудової діяльності.

Клініка інтелектуальних порушень

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями
- структуру дефекту при інтелектуальних порушеннях та потенціальні можливості розвитку різних сторін особистості кожної з категорій дітей із цими розладами

Навчитесь:

- використовувати різні спеціальні технічні засоби, які допомагають дітям з інтелектуальними порушеннями в їх пізнавальній діяльності та встановленні контакту з оточуючим світом
- визначати ефективні шляхи та засоби профілактики розвитку, попередження інтелектуальних порушень
- виявляти особливості та шляхи покращення життя та діяльності дітей з вадами в соціальному оточенні

Тренінг емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями

Викладачі: к.психол.н., доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології Коваленко Вікторія Євгенівна, д.пед.н. Казачінер Олена Семенівна

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Мета навчальної дисципліни:

сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про специфіку емоційного розвитку осіб інтелектуальними порушеннями та охарактеризувати технологію корекції порушень емоційної сфери засобами тренінгу

Основні завдання:

1. розкрити теоретичні підходи до проблеми емоційного розвитку в умовах нормотипового розвитку та інтелектуальних порушень;
2. сформувати у здобувачів вищої освіти навички проведення тренінгу з дітьми з інтелектуальними порушеннями із застосуванням діяльнісного, психодинамічного та поведінкового підходів

Тренінг емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- про базові емоції (радість, сум, гнів, відраза, презирство, страх, провина, сором, подив, інтерес),
- про можливості емоційного реагування через зовнішні експресивні засоби вияву (міміку, пантоміміку, жести);
- про специфіку емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями;
- про вікові особливості діапазону переживань осіб із нормотиповим розвитком та інтелектуальними порушеннями;
- про технологію проведення тренінгу емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.

Навчитесь:

- ідентифікувати, називати свої емоції та оточуючих, виражати їх соціально прийнятними способами;
- усвідомлювати емоції та переживання;
- контролювати емоції та розвивати навички емоційної регуляції дітей з інтелектуальними порушеннями;
- проводити тренінг емоційного розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями із застосуванням психокорекційних вправ діяльнісного, психодинамічного та поведінкового підходів

Соціалізація дітей з інтелектуальними порушеннями у гуртковій роботі

**Викладач: к.психол.н., доцент кафедри здоров`я людини, реабілітології і спеціальної психології
Коваленко Вікторія Євгенівна**

На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Мета навчальної дисципліни:

сформувати у здобувачів вищої освіти компетенцій щодо застосування гурткової роботи напрямів позашкільної освіти у процесі соціалізації дітей з інтелектуальними порушеннями

Основні завдання:

1. схарактеризувати соціалізацію як процес соціального розвитку особистості;
2. розкрити сутність, механізми, структуру та стадії соціалізації особистості;
3. охарактеризувати особливості соціалізації на різних вікових етапах становлення особистості в умовах нормотипового розвитку та при інтелектуальних порушеннях;
4. охарактеризувати соціалізуючий вплив позашкільної освіти та її напрями;
5. розкрити можливості соціалізації дітей з інтелектуальними порушеннями в гуртковій роботі.

Соціалізація дітей з інтелектуальними порушеннями у гуртковій роботі

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- теоретичні підходи до визначення сутності соціалізації;
- категоріальне поле соціалізації;
- логіку взаємозв'язку соціалізації й виховання в закладах позашкільної освіти;
- напрями гурткової роботи;
- програми гурткової роботи для дітей з інтелектуальними порушеннями на різних стадіях соціалізації

Навчитесь:

- визначати напрями гурткової роботи на різних стадіях соціалізації дітей з інтелектуальними порушеннями;
- визначати сприятливі педагогічні умови соціалізації дітей різного віку з інтелектуальними порушеннями в умовах гурткової роботи закладу позашкільної освіти;
- організовувати гурткову роботу з дітьми з інтелектуальними порушеннями шкільного віку.

Технології арт-терапії

**Викладачі: д.пед.н. Паньок Тетяна Володимирівна,
д.пед.н. Казачінер Олена Семенівна**

На вивчення навчальної дисципліни
відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин)

Мета навчальної дисципліни:

вивчення прикладних галузей застосування арт-терапії;
засвоєння студентами знань про загальні основи арт-терапії і на цій основі здатність грамотно проектувати використання психотерапевтичних методик у роботі з дітьми з порушеннями розвитку.

Основні завдання:

1. вивчення суті психологічної допомоги методами арт-терапії
2. вивчення умов та ситуації, які передбачають застосування методів арт-терапії в практиці психологічного консультування в роботі з дітьми та дорослими
3. ознайомлення з терапевтичним потенціалом мистецтва у лікувально-реабілітаційній роботі та при психологічній корекції

Технології арт-терапії

Під час вивчення навчальної дисципліни ви:

Дізнаєтесь:

- про специфіку застосування арт-технік
- про методи використання різноманітних матеріалів, які в арт-корекційній роботі відіграють роль виражальних засобів

Навчитесь:

застосовувати арт-техніки в роботі з особистісними, мотиваційними та соціальними проблемами дітей нормотипового розвитку та дітей з порушеннями психофізичного розвитку